

תקנות מנחם

גיליון מס'
128

יו"ל לקראת שבת פרשת ניצבים
ה' תהי' שנת סגולות חרותנו

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקנות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי הרמב"ם
ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראפ

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אד"ש מלך המשיח להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם להראות ולהוכיח
הקשר שבין שיעורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נלמדו, הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.
ואבקש מהקוראים שיעירוני בהערותיהם, ותודה מראש!

לחיות עם הזמן!

ספר קדושה - ב'י

מחזור ז"ך שנה כ"ה

בעז"ה יום ג' פרשת ניצבים כ"ג אלול ה' תהא שנת סגולות חרותנו
סיום הלכות מאכלות אסורות והתחלת הלכות שחיטה

קדושים מרומז גם איסורי ביאה כי בהמשך נאמר "ואבדיל אתכם מן
העמים להיות ליי", שזהו גם רמז לא להתערב ולהתחנך עם הגויים
שזהו אחד מאיסורי ביאה כנאמר⁸ "ולא תתחנך בם וגו'" ונפסק
הלכה בהלכות איסורי ביאה⁹.

ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי

ג. אבל באמת הפסוק הנ"ל "והייתם לי קדושים", יותר קשור
למאכלות אסורות; כי הפסוק בא בהמשך למה שכתוב בפסוק
הקודם¹⁰: "והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא
לטהור, ולא תשקצו את נפשתיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש
האדמה, אשר הבדלתי לכם לטמא", ואומר רש"י: "אשר הבדלתי
לכם לטמא. לאסור¹¹", היינו שמדובר כאן לא על איסור טמאה, אלא
על איסור אכילה¹², ובפסוק זה נמנו רוב המאכלות האסורות שהם מן
החי (מן הבהמה ומהעוף ומרמש האדמה, ולא מהצומח שהם מיעוט
קטן ממאכלות אסורות כגון ערלה כלאים וטבל). ועי' בפשטות אומר
הכתוב: "והייתם לי קדושים".

ומשמע מרש"י שגם "ואבדיל אתכם מן העמים" הוא בענינים
אלה של מאכלות אסורות; עי' מה שכתב¹³ "אם אתם מובדלים
מהם הרי אתם שלי וכו', מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר
וכו', אבל יאמר אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי, תי"ל ואבדיל

ה"מאכלות אסורות" – "לעומת זה" דביכורים

א. התחילו את הלכות מאכלות אסורות בפרשת כי תבוא; [מלבד
מה שכתבנו בגליון הקודם (מס' 127) שתחילת פרשת כי תבוא מדברת
במצות ביכורים שהיא ה"לעומת זה" של מאכלות אסורות; כי
מאכלות אסורות הם המאכלים הכי שפלים וירודים של ג' קליפות
הטמאות לגמרי, כמ"ש בתניא¹ - ו"לעומת זה" הביכורים הם מאכלות
- פירות של מצוה, באופן הכי נעלה "ראשית כל פרי האדמה"² -
הפירות הראשונים המבוכרים והמובחרים ביותר];

והייתם לי קדושים

ב. התחלת הלכות מאכלות אסורות היתה ביום רביעי, שבאותו
יום סיימו את הלכות איסורי ביאה ובפסוק האחרון בסיום שיעור
החתי"ת של יום שלישי נאמר³: "ולהיותך עם קדוש לה' אלוך
כאשר דיבר", ואומר עי"ז רש"י: "והייתם לי קדושים"⁴, היינו
שבפסוק זה דיבר הקב"ה על קדושת עם ישראל, וכתבנו בגליון
הקודם שכלול בזה ענין איסורי ביאה; (א) זהו פסוק מסוף פרשת
קדושים, ובתחילת הפרשה עה"פ הראשון "קדושים תהיו"⁵ אומר
רש"י⁶: "הווי פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל⁷ מקום שאתה
מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה וכו'". (ב) בפסוק והייתם לי

¹ פ"ז

² כ"ו, ב'.

³ כ"ו, י"ט.

⁴ קדושים כ', כ"ו.

⁵ י"ט, ב'.

⁶ ספרא, ילקוי"ש תר"ד

⁷ ויקי"ר כ"ד, ו'.

⁸ ואתחנך ז' ג'.

⁹ פרק י"ב ה"א.

¹⁰ פסוק כ"ה.

¹¹ ספרא וילקוי"ש תרכ"ו.

¹² עי"פ היגור אריה".

¹³ ספרא וילקוי"ש תרכ"ו.

והוראה בעבודת ה'; תורה - מלשון הוראה - וללמוד מהן ולשפר המעשים.

ועפ"ז גם בשחיטה יש את תוכנה ומשמעותה והוראתה הרוחנית¹⁹ היינו שמצד אחד צריך להוציא מעצמו את רתיחת הדמים והתאוות הגשמיות והגסות, ומאידך אומרים חז"ל בגמ' חולין²⁰ "אין ושחט אלא ומשך" – היינו להעלות את הבשר הגשמי ולהכשירו ולהעלותו להיות ראוי לקרבן או לאכילת אדם. ובעבודת ה' למשוך ולהעלות את עצמו לדרגה ומצב רוחני נעלה, וזהו כנ"ל עבודת התשובה - עזיבת החטא, ושיפור ההתנהגות לטובה.

ושבת עד הוי' אלקיך

ב. ואת ענין התשובה ומצותה לומדים בפרשת נצבים, ושייך ביותר בחודש אלול ובפרט בשבוע האחרון ובשבת שלפני ר"ה, שהוא מעין שבת מברכים שבו הקב"ה בעצמו מברך את חודש תשרי ואת כל השנה, כמבואר ב"היום יום" דשבת פרשת נצבים,²¹ נולכן בחב"ד אנו נוהגים את מנהגי שבת מברכים; אמירת כל התהילים בהשכמה והתוועדות].

ובפרשת נצבים בכללותה מדובר על ענין התשובה ובפרט שהמקור למצות התשובה כתובה כאן: "ושבת עד הוי' אלקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום ובינך בכל לבבך ובכל נפשך";²³ ואתה תשוב ושמעת בקול ה' ועשית כל מצוותיו וגו': ... כי תשוב אל ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך: ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו', שכל אלה הם פסוקים המורים על ענין התשובה כולל ענין מילת הלב הדומה לשחיטה.

התשובה מביאה את הגאולה

ג. ומפסוקים אלו לומדים אנו גם את חשיבות מצות התשובה, שגם מביאה את הגאולה; בפסוקים אחרי "ושבת עד ה"א" נאמר²⁴: "ושב ה"א את שבותך וגו' ושב וקבצך מכל העמים וגו': אם יהיה נדחך בקצה המשים, משם יקבצך ה"א וגו': והביאך ה"א אל הארץ וגו' כמ"ש הרמב"ם בהלכות משיח,²⁵ ומכאן המקור לגאולה מן התורה.

וכן נאמר אחרי הפסוק "ואתה תשוב", "והותירך ה"א בכל

אתכם מן העמים להיות לי שתהיה הבלתכם מהם לשמי, פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים" משמע שמדובר כאן בעיקר על הפרישות מאיסורים, ולא מהתבוללות וחיתון עם הגויים.

וע"פ הנ"ל, בפסוק "ולהיותך עם קדוש", כלולים גם איסורי ביאה וגם מאכלות אסורות, שזהו התוכן של כל ספר קדושה כי גם הלכות שחיטה – קשורים במאכלות אסורות.

"תקות חוט השני" – הקשר

א. מצות ביכורים – לעומת מאכלות אסורות.
ב. ולהיותך עם קדוש כאשר דבר – והייתם לי קדושים וגו', ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי.
ג. והייתם לי קדושים – נאמר ב"המשך ל"והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטהורה ובין העוף וגו'" – מאכלות אסורות.

* * *

בעז"ה שבת קודש פרשת נצבים ז"ך אלול
ה' תהיה שנת סגולות חרותנו
סיום הלכות שחיטה וכל ספר קדושה
והתחלת ספר הפלאה – הלכות שבועות

"שחיטה" – בעבודת ה' – תשובה

א. את הלכות שחיטה לומדים מיום ג' פרשת נצבים עד שב"ק פרשת נצבים, ויש קשר יציב ביניהם;

התוכן של "שחיטה", הוא כתוכן של ענין התשובה [וקשר במיוחד לימים אלה; חודש אלול, לפרשת נצבים ועשרת ימי תשובה]; כמו בתשובה עיקרה חרטה על העבר (ביטול מציאות הרע) וקבלה טובה על להבא – "סור מרע ועשה טוב"¹⁵. ועד"ז הוא ענין השחיטה בתוכנו הרוחני ובעבודת ה'; כמו השחיטה הגשמית והמעשית היא הפסקת והוצאת רתיחת הדמים והכשרת הבשר לאכילה. והרי כל דבר וכל הלכה ישנם ג"כ ברוחניות ובעבודת ה', כמו שמביא אד"ש את דברי הרמב"ם בסיום הלכות תמורה¹⁶: "ורוב דיני התורה אינם אלא עצות מרחוק¹⁷ מגדול העצה,¹⁸ לתקן הדעות וליישר כל המעשים"; היינו שכל דיני התורה לא רק ההלכות העוסקות בענייני אמונה והשקפות ומידות טובות, אלא כל הלכות התורה גם אלה שלכאורה מדברים רק בעניינים טכניים ומעשיים, יש בהם תוכן רוחני

¹⁴ יהושע ב, חי. ועיין ברש"י שפירוש "תקות" – מלשון "קו וחבל" (שבו הורידה המרגלים של יהושע, ובו תלו משפחת רחב תקוותם), והרי זו מטרת חיבורנו "תקות מנחם" – להראות בעז"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשוה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך בשנה, (ועיין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקות מנחם" ח"א).
¹⁵ תהילים ל"ד, ט"ו. ל"ז, כ"ג.
¹⁶ פ"ד הי"ג ולפניו אומר: "וכל אלו הדברים כדי לכופ את יצרו ולתקן דעותיו".
¹⁷ ישע"י כ"ה, א'.
¹⁸ ירמ"י ל"ב, י"ט.

¹⁹ לקו"ש ח"א ע' 208. ח"ד ע' 1112, 1294.
²⁰ ל"ב, ב'.
²¹ כ"ה אלול
²² ל"ב, ב'. [להעיר שהם אותיות לב ו"הרי עיקר התשובה בלב" (תניא פכ"ט) וכמו שנאמר בפסוק זה "שבת בכל לבבך"]
²³ פסוק ח'.
²⁴ פסוקים ג' – ו'.
²⁵
²⁶ פסוק ט'.

וקדושה, שזוהי עבודת התשובה, חרטה על העבר – סור מרע, וקבלה טובה על להבא – לפעולות טובות – עשה טוב; להעלות לעשות (ולהפוך הרע) העניינים הגשמיים – לטוב וקדושה.

בעשרת ימי תשובה – כולם "בעלי נפש"

ה. וענין התשובה בימים אלה מתבטא גם בהלכה ב"מאכלות אסורות", כמ"ש בשו"ע או"ח סי' תר"ג סעיף א' (במחבר): "אף מי שאינו נזהר מפת של עכו"ם (פת "פלטרי" – נחתום גוי), בעשרת ימי תשובה צריך להיזהר".

וכן כותב הש"ך ביורה דעה בהלכות פת עכו"ם³³: "מיהו כתב בת"ח שם³⁴ בשם הפוסקים, דבי' ימי התשובה יש לזהר בפת של עובדי כוכבים, וכן נתבאר בא"ח סי' תרג ס"א ע"ש. מיהו נראה דיש לזהר אף כל ימות השנה שלא ליקח פת של עובד כוכבים מן הפלטר היכא דיש פלטר ישראל וכו'".

ושמעתי מראש ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש המרכזית – 770 הרה"ג הרה"ת שניאור זלמן שיחי' לאבקובסקי, שהסביר בשיעור שאין זה ענין של צביעות ח"ו לפני הקב"ה לפני יום הכיפורים, אלא ההסבר ע"ד הדינים שישנם דברים שבעל נפש מחמיר בהן, שהכוונה היא, שמכיוון שאצלו נפשו מאירה יותר בגילוי, לכן מרגיש יותר חומר הענין ונזהר יותר, עד"ז בכל ישראל בעשרת ימי תשובה, הנפש מאירה יותר בגילוי, ומרגישים ונזהרים יותר.

לעת"ל "שחיטה" היצה"ר והגלות

ו. ויה"ר, שכמו שכתוב בפסוקים הנ"ל וכן בבעה"ט, שה"תשובה" מביאה הגאולה, כך גם ה"שחיטה" קשורה לגאולה, כי לעת"ל "ישחט" הקב"ה את היצה"ר והגלות וכל עניני הגלות ויהפכם ויעלם לטוב וקדושה, והגולה בתוספת אלף "אלופו של עולם", תיהפך לגאולה, כן תהיה לנו – מ"ד ממ"ש, נאו!

"תקות חוט השני" - הקשר

- א. "שחיטה" – בעבודת ה' – תשובה, ומצות תשובה בפרשת ניצבים – ושבתי עד ה"א.
- ב. מילת הלב – תשובה כשחיטה.
- ג. השחיטה תשובה ותיקון לתאוות.
- ד. תשובה מביאה הגאולה וכן מילת הלב.
- ה. שחיטת היצה"ר והגלות בגאולה.

* * *

מעשה ידיך בפרי בטנך וגוי' לטובה כי ישוב ה' לשוב עליך לטוב כאשר שש על אבותיך". ואומר ה"בעל הטורים" עה"פ "ואתה תשוב": "וסמך ליה והותירך, שאם תשוב בתשובה שלמה מייד אתה נגאל", ועל הפסוק הבא "כי תשוב אל ה'א"א" אומר הבעה"ט: "וסמך ליה" כי המצוה הזאת²⁷ לומר שקולה היא התשובה כנגד כל המצוות כולן".

ועה"פ "את לבבך ואת לבב", אומר הבעה"ט: "ר"ת אלול, לכך נהגו להשכים ולהתפלל סליחות מר"ח אלול ואילך. וכן "לולא האמנתי לראות בטוב ה' ²⁸, לולא אותיות אלול, שמאלול ואילך חרדתי נגד ה'": "את לבבך ואת. בגימטריא זה לימות המשיח".

"שחיטה" – אתכפיא על התאוות ותיקונם

ד. וענין מה שכתבנו בספרינו "תקות – מנחם" ח"א וח"ב, שה"אתכפיא" והתשובה הנרמזת ב"שחיטה" הם בתאוות האכילה, הדיבור ויצר העריות; שהם שהעניינים הנלמדים ומדוברים בספרי נשים, קדושה – הלכות איסורי ביאה, הלכות מאכלות אסורות – התיקון דתאוות האכילה, וספר "הפלאה" (שמתחילים עתה) – דיבור; וכמו שאומר רש"י עה"פ²⁹: "איש כי יפליא": "יפריש בפיו" וכל נדר ושבועה הוא בפה.

וענינים אלה מרומזים במילה "שחיטה"; ע"פ הגמ' בחולין³⁰ "מנין לשחיטה שהיא מן הצוואר", ומביאה ע"ז הגמ' שלושה לימודים: א) שנאמר³¹ "ושחט – ממקום ששח חטהו"; היינו ששח ומתכופף, היינו שהצוואר של הבהמה שח ומתכופף, והבהמה מכופפת צוארה למטה לארץ לאכילה. ועל "חטהו" אומר רש"י שם: הכשירהו לאכילה וטהרהו, לישנא אחרינא – חטהו, הוציא את דמו ונקהו וכו'".

ב) "דבי ר' ישמעאל תנא, ושחט – אל תקרי ושחט אלא ושחט – ממקום ששח – חטהו" ואומר רש"י "שחט. שמוציא קול"; היינו הדיבור, התיקון והבירור לתאוות הדיבור. והדיבור בדרגה הנעלית הם הנדרים לה' שבספר "הפלאה".

ג) "אמר קרא וזבחת"³² – ממקום שזב חתהו", ואומר רש"י: "שזב: שדמו זב. חתהו. שברהו, כלומר חתכהו". וזיבת הדם מורה על רתיחת הדמים ותאוות היצר, והעריות שבה צריך להיות ה"אתכפיא" והתשובה.

ולאידך אומרת הגמ' "אין ושחט אלא ומשך", וע"פ החסידות ושיחות אד"ש, למשוך ולהעלות את כל העניינים הגשמיים לרוחניות

²⁷ פסוק י"א.

²⁸ פסוק י"א.

²⁹ בחוקותי כ"ז, ב'.

³⁰ כ"ז, א'. [ולעיר שמדובר בגמ' על "חטהו" שנפעל ע"י השחיטה – היינו

[ד]

³¹ ויקרא א', ה'.

³² ראה י"ב, כ"א.

³³ סי' קי"ב ס"ק ט'.

³⁴ ריש כלל ע"ה.

התחלת ספר "הפלאה" – הלכות שבועות

א. התחילו את הלכות שבועות בש"ק פרשת נצבים, כי אז סימו את ההלכות הקודמות, ומצד "מתכיפין התחלה להשלמה"³⁵, מיד התחילו את ספר "הפלאה" - את הלכות שבועות, ויש לזה קשר בולט לפרשת נצבים;

בפרשה זו מדבר משה רבינו על הברית שכרת הקב"ה עם בני ישראל, וזה היה קשור עם שבועה וכמו שכתוב³⁶: לעברך בברית ה' אלקיך ובאלתו - שזהו ענין השבועה. וכן אומר רש"י עה"פ הבא³⁷: "למען הקים אותך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלוקים": "לפי שדיבר לך ונשבע לאבותיך לא להחליף את זרעם באומה אחרת, לכך הוא אוסר אתכם בשבועות הללו, שלא תקניטוהו, אחר שהוא לא יכול להבדל מכם".

והיינו הברית והשבועה שהתחילו מהר סיני - כמו שאומרים "מושב"ע ועומד מהר סיני", נשנו וקיבלו חיזוק, כאן בערבות מואב, לפני כניסתם לארץ.

"תקות חוט השני" - הקשר

א. בפרשת נצבים - השבעת עם ישראל על הברית

א. בקשר למסופר בגליון הקודם (מס' 127) מה שאומר כ"ק אדי"ש בקשר לרבי מקלויזענבורג: "על הרוחניות שלו, אני בכלל "מפחד" לשאול... (ועשה בידו תנועת הפלאה), אציין כאן הסיפור הבא:

"בשנת תשל"ו נסע האדמו"ר מקלויזענבורג לארץ הקודש (להבדק אצל רופא הלב של מר בגין). בטערמינאל של "אל-על", בשדה התעופה קנדי, הוא קבל חדר מיוחד לו ולחסידיו.

זה הי' חדר קטן בלי חלונות ובלי אויר. אני הייתי שם אחראי על ה"מבצעים", וכאב לי שישב במקום לא נוח, וראיתי שאינו מרגיש טוב (הרבה פעמים הי' מוריד את הכובע, כי היו לו כאבי ראש קשים, כי במלחמת העולם השנייה, הנאצים חבטו בו קשות), ולכן לא רציתי להפריע ולא ניגשתי אליו.

אמנם אח"ז אזרתי אומץ וניגשתי ואמרתי לו, שאנחנו מניחים כאן תפילין עם יהודים! פתאום ראיתי איך שאורו עיניו ושמח מאד, ואמר לי: "אתם עושים דברים גדולים, ותמשיכו בזה!" אמרתי לו שהרבה אנשים מניחים כאן תפילין לראשונה, ואנו מצילים אותם מ"קרקפתא דלא מנח תפילין". ועי"ז אמר לי: "לא צריכים להגיע לזה, כל מצוה שיהודי עושה זה דבר גדול!"... [וזה שונה מכאלה שמזלזלים בהנחת תפילין פעם א'].

אח"כ לוייתי אותו בקרון שהביא אותו עד המטוס, ולפני שנכנס למטוס, פנה אלי ושוב אמר לי בשבועות רצון: "אתם עושים דברים גדולים, ותמשיכו בזה..."!

ב. בשנותיו האחרונות, מאד העריץ את אד"ש ואת ליובאוויטש, כי לצורך רפואתו הי' צריך לנסוע למקומות רחוקים, וראה שהיהדות שם רק עי" ליובאוויטש. וגם צרכי הדתיים, כאוכל מהודר ומקווה קיבל רק עי" ליובאוויטש.

ובפרט כשהי' לטיפולים בעיר יוסטון בטקסאס, הי' בקשר אמיץ עם בית חב"ד שם, ועם השליח הרה"ת שמעון שיחי לזרוב. ועד כדי כך שלא הסכים להבדק אצל הרופא, רק אם השליח הרי' שמעון לזרוב נמצא במקום (הוא קרא לו: "דער ליובאוויטשער רבי").

ג. מספר ידידיו הרה"ג הרה"ח אברהם ברוך שיחי וינקלער, שהי' בן בית וכותב התורות של הרבי מקלויזענבורג זצ"ל, שהערכתו אל הרבי והשלוחים היתה עד כדי כך שאמר שזהו ההבדל בין מצביא גדול ומפקד קטן: "אני כמפקד קטן, אין לי הכח לשלוח חסידים שלי למקומות רחוקים ונדחים שלא יושפעו מהסביבה, אבל הרבי מליובאוויטש הוא כמצביא גדול שיכול לשלוח את חייליו - שלוחיו למקומות הכי נדחים וישפיעו על הסביבה ולא ייזנקו.

ד. סיפר לי הרה"ח בנימין שיחי ויליגער: שבזמן שהרבי מקלויזענבורג הי' חולה וזקוק לרפואה, התעניין אד"ש אצלו כל הזמן על שלומו, וביקש הרבה פעמים מהרב חודקוב ז"ל שיתעניין ויברר.

ופעם לא הצליח הרב חודקוב מיד להשיג קשר ולקח זמן עד שהרב חודקוב הודיע לרבי, ואד"ש הקפיד ואמר כמה זמן צריך לדאוג ולחכות לקבל ידיעה משלומו של הרבי מקלויזענבורג!:

ה. בקריאת התורה ביקש אד"ש שיעשו "מי שברך" לרפואתו של הרבי מקלויזענבורג, ופעם לא ידעו שם אמו, ואז אד"ש אמר את שמו ושם אימו.

ו. סיפר לי הרה"ת שמעון שיחי גאלדמאן: כשהגיע הרבי מקלויזענבורג זצ"ל לאמריקה אחרי המלחמה [וכידוע מסירות הנפש שלו, והדאגה הגדולה בכל הפרטים להמוני יהודים בגשמיות וברוחניות, והי' להם ממש כאבא] אז קבלו הרבי הקודם, הריי"ץ, ל"יחידות", ובסוף היחידות לפני שיצא אמר הרבי מקלויזענבורג לרבי הקודם "שיהיו ישועות ונחמות!" אמר לו הרבי הריי"ץ בזה"ל: "איין ישועה און די רעכטע! [ישועה אחת והנכונה (האמיתית)]!].

* * *

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

³⁵ נוסח "מרשות לחתן בראשית".

³⁶ כ"ט, י"א.

³⁷ ג"ב.